

Kandidatuppsats
Journalistprogrammet h.t. 2014
Institutionen för journalistik, medier och kommunikation
Göteborgs universitet

JMG

Vem blir programledare i Sverige?

En studie med syftet att hitta den föredragna
svenska programledartypen

Författare: Nanna Isaksson & Fredrik Östberg
Handledare: Jan Strid

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Abstract

Authors: Nanna Isaksson and Fredrik Östberg

Title: Who is the typical TV-host on Swedish television?

Level: Bachelor of Journalism

Location: University of Gothenburg

Language: Swedish

Number of pages: 57

TV-hosts have a pivotal role in television. They are the link between the content of the show and its viewers. We didn't find any relevant studies about TV-hosts in Sweden and decided to carry out a study that would tell us more about them as a group. The purpose with this study was to find the answer to the question: *Who becomes a TV-host in Sweden today?* By looking at the current TV-hosts through the eyes of a viewer we set out to try to construct the preferred Swedish TV-host.

We used a quantitative content analysis on all the hosts on Swedish productions that aired during the month of November 2014. We did not include the regular news shows in our study, because we consider the role of a news anchor to be a field of its own and very different to the role of a TV-host. We used three main aspects for our analysis: *gender*, *age* and *ethnic background* that we applied on all the hosts, but we did this from a viewer's perspective. We asked ourselves the question: How does this person appear to us as viewers? And then we categorized them through our aspects.

TV is a visual medium, and whether you like to admit it or not you're constantly judging TV-hosts and feel the need to voice your opinion on their performance. We used this method because we wanted to get to the core of what a TV-host is. If you analyze them through a viewer's perspective you see what the people at the channels that appointed them as hosts want you to see.

All in all we analyzed 112 TV-hosts. Some of the hosts in our study appeared more than once, because they were hosting more than one show that aired during the duration of our study. What we looked at was not the *number of hosts* but the *number of roles as TV-hosts* within the shows that was included in our study. What was important was to see *what* kind of person featured as a host, not *who*.

We found out a lot. First of all almost half of the roles as host were occupied by people within the age group 40-49 years old. Female hosts were more common than

male (53 percent) and only six percent of roles as host were somebody with a *non-Scandinavian ethnic background*.

As we dived deeper into our numbers we looked at different genres. We found out that women are preferred as hosts in shows that were in the field of *Society and facts* (66 percent) whereas men were preferred in shows that were in the biggest of our genres, the field of *Entertainment, leisure and culture*.

We looked at the hosts that featured during prime-time, which in Sweden occurs between 8pm and 10pm. In the shows that were broadcasted during prime-time male hosts (53 percent) were preferred to female hosts. We were getting closer to answering our main question.

Both younger – *29 years or younger* (two percent of the total amount of hosts) – and older hosts – *60 years old or older* (four percent) – were marginalized in our study. They didn't feature at all in certain areas. We could however conclude that young hosts tend to do shows that cater to young people and older hosts tend to do the same towards older people.

What was the answer to our main question then? We concluded that the preferred Swedish TV-host is a male whose ethnic background is Scandinavian and is between 40-49 years old. This was largely down to the fact that men tended to be hosting the shows that had the highest ratings (the ones that were broadcasted during prime-time) and that they occupied the majority of roles as host within *Entertainment, leisure and culture* – which was the largest genre of our study.

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1 Syfte och frågeställningar	6
1.2 Teori och tidigare forskning	6
Forskning	6
Teori	8
1.3 Tidigare forskning om programledare	9
2. Metod och material	10
2.1 Underlag för studien	10
2.2 Ambitioner för generalisering	12
2.3 Ur en tittares perspektiv	12
2.4 Våra aspekter	12
2.5 Vem är programledare?	15
2.6 Genrer.....	15
2.7 Primetime	16
2.8 Många programledare – fler program	16
3. Resultat.....	17
3.1 Public service-kanaler och kommersiella kanaler	22
3.2 Mellan åtta och tio.....	27
3.3 Vem gör vad?	28
3.4 Samhälle och Fakta	28
3.5 Underhållning, kultur och nöje.....	30
3.6 Sport och Reality.....	32
4. Analys	32
4.1 Validitet.....	33
4.2 Generaliserbarhet	34
4.3 Analys av resultatet	34
5. Slutsatser och intervjusvar.....	38
5.1 Ingen medelålderskris	38
5.2 Kvinnlig dominans.....	39
5.3 Underhållande män – i par	39
5.4 Två marginaliserade grupper	40
5.5 Målgruppen trumfar jämställdheten.....	42
5.6 Etniskt ursprung	42

5.7 Bästa sändningstid	42
5.8 Vem blir programledare i svensk tv idag?	43
6. Förslag på vidare forskning	43
Referenslista	45
B1. Kodbok och arbetsunderlag	46

1. Inledning

När den studie som du nu kommer ta del av endast var på ett idéstadie frågade vi en lärare vid JMG, vars man under många år jobbat som programledare för ett flertal mycket populära tv-program, vad hon tyckte om idén. Hon svarade oss med en anekdot:

Hennes man hade vid en middag blivit tillfrågad av en bekant om han inte kunde "fixa så att jag också kan bli programledare?". Personen i fråga hade aldrig arbetat med tv och hade ingen journalistisk bakgrund. Hennes man kunde bara konstatera att någonting hade förändrats.

Rollen som programledare är viktig. Det är länken som knyter samman ett programs innehåll med dess tittare. Men programledarrollen är i förändring. Från att ha varit en mer tydligt definierad yrkesroll har det rört sig mot att handla mer att sätta "rätt person på rätt plats", och där rätt person ofta handlar om någon med ett känt ansikte. Därmed har konkurransen om programledarposterna ökat då det i dag är ett bredare spektra av människor som uppfyller de kriterier som ställs på en programledare. Oavsett om programledarrollen har genomgått en förändring är det fortsatt så att man som tittare har åsikter om programledare och känner sig manad att bedöma deras prestation. Från kanalernas håll handlar det såklart om att träffa rätt och därmed ge tittarna vad de tror att de anser är en kompetent programledare.

Med tanke på hur mycket åsikter det finns kring programledare, såväl i tv-soffan som i krönikespaltarna, så fann vi knappt någon forskning på ämnet. Det förvånade oss. Vi anser att programledarrollen är viktig att studera eftersom den inte enbart handlar om att göra ett bra jobb, utan också hur du ser ut och uppfattas när du gör det. Det visuella är svårt att analysera men också viktigt, eftersom det speglar hur kanalerna tänker när de tillsätter sina programledare. Vilken typ av person har svenskar förtroende för som programledare? Det är en högst relevant fråga och svaret kan säga mycket mer än vi har plats för i den här studien. Svaret berättar om vad vi som tittare anser vara en person som bland mycket annat framstår som tillförlitlig, noggrann, underhållande och intresseväckande. Det är med det i åtanke som vi tycker att du ska läsa denna studie.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här studien är att ta reda på vem som blir programledare i svensk tv idag och att därefter försöka konstruera den programledartyp som föredras.

Vår frågeställning är: *Vem blir programledare i Sverige idag?*

De aspekter vi har valt att titta på är *ålder, kön och etnicitet*. Vi har valt att titta på ålder, kön och etnicitet på grund av att det är de yttre egenskaper som tittaren ser hos programledaren. Vi anser att programledaren är en viktig person när det kommer till vilka grupper i samhället som syns i det offentliga rummet och att de tre aspekterna som vi har tittat på är egenskaper som är relevanta i frågor om mångfald.

1.2 Teori och tidigare forskning

Forskning

Den svenska journalistkåren har tidigare kartlagts utifrån aspekter så som ålder, kön, ursprung, partipolitisk tillhörighet och utbildningsnivå i boken *Svenska journalister 1989-2011* och kapitlet "Journalisternas sociala bakgrund" av Monika Djerf-Pierre¹. Studiens urval består av journalister som är medlemmar i Svenska journalistförbundet. Resultaten från undersökningen kring de aspekter vi tittar på i vår studie (kön, ålder och etnicitet) är dock inte jämförbara med vårt resultat då vi inte har samma typ av urval. Även om det kan vara så att en stor del av de som är programledare i Sverige är medlemmar i Svenska journalistförbundet finns det dock faktorer som pekar på att en del av dem inte är det; de är inte traditionella journalister utan vissa av dem är i första hand kända sedan tidigare och då från ett annat område än journalistik. Det finns också skillnad mellan undersökningen i *Svenska journalister 1989-2011* när det kommer till hur studien har genomförts. I Monika Djerf-Pierres studie är resultatet baserat på svar från undersökningsslagarna. Svaren visar alltså på vad deltagarna själva anser vara deras ålder, kön och ursprung medan vår undersökning bygger på vad tittaren antar om personen. Med detta sagt anser vi ändå att resultaten från *Svenska journalister 1989-2011* är intressanta för vår undersökning då områdena tydligt tangerar varandra. Undersökningen är den enda i

¹ JMG (Institutionen för journalistik, medier och kommunikation) Svenska journalister 1989-2011, Kent Asp

sitt slag som tar ett större grepp på mediabranschen och därför finner vi den relevant som motpol och komplement till vårt resultat.

Resultaten kring ålder, kön och ursprung i *Svenska journalister 1989-2011* visar att den svenska journalistkåren år 2011 bestod av 50 procent kvinnor och 50 procent män. Vidare var kåren år 2011 åldersmässigt jämnt fördelad; grupperna "29 år eller yngre", "30-39 år" och "40-49 år" utgjorde alla runt 25 procent. Gruppen "60 år och äldre" har något mindre; 17 procent. Undersökningen har delat upp frågan om ursprung i två alternativ: "Ej invandrarbakgrund" och "Invandrat själv", vilka har en svarsandel på 95 procent respektive fem procent.

Vi kommer även att använda oss av befolkningsstatistik från Statistiska centralbyrån (SCB) för att tydliggöra våra resultat ytterligare. Tanken är att dessa siffror ska ge en bild av hur programledarna förhåller sig till Sveriges arbetsföra befolkning och – precis som *Svenska journalister 1989-2011* – ska dessa siffror fungera som komplement till det resultat vi fått fram. Även här är det svårt få till en relevant jämförelse som säger mycket om programledarsverige. Eftersom SCB har andra bedömningssätt när de klassificerar eftersom deras studier baseras på folkbokföringen. Till exempel så är aspekten *etnicitet* svår att jämföra med vårt resultat, eftersom det i SCB:s statistik handlar om människor som är utrikes födda eller inte. Där räknas även personer som har bakgrund i ett annat skandinaviskt land än Sverige in, vilket de inte gör i vår undersökning. Vi anser detta till trots att statistik om Sveriges befolkning gör placerar in våra siffror i ytterligare en kontext vilket gör att resultatet blir lättare att förstå.

I artikeln *Journalistikens kön. Fältets struktur och logik under 1900-talet* av Monika Djerf-Pierre som publicerades i *Kvinnovetenskaplig tidskrift* ges en beskrivning av hur det såg ut för kvinnor inom journalistiken under det förra seklet². När kvinnor i början av 1900-talet började komma in på den journalistiska arenan tilldelades de områden som ansågs mjukare än de som männen bevakade. Det rörde sig om konsumentfrågor och om hus och hem. Kvinnliga och manliga journalister i Sverige har alltså historiskt sett haft olika bevakningsområden och därmed olika utrymme

² Monica Djerf-Pierre. *Journalistikens kön. Fältets struktur och logik under 1900-talet*, *Kvinnovetenskaplig tidskrift* nr 2, 2003, 29-52.

i medier. Under den senare hälften av 1900-talet började kvinnor komma in på fler områden, även om de kvinnodominerade områdena fortfarande var "mjuka" ämnen medan männen var dominerande inom "hårda" ämnen så som politik och ekonomi³. Mellan åren 1985 och 1995 hade denna könsmärkning av områdena försvunnit på SVT:s nyhetsredaktioner, för att sedan komma tillbaka igen under senare delen av 1990-talet. I början av millenniumskiftet var fortfarande bevakningsområden så som sport och näringsliv och opinionsjournalistik mansdominerade medan familjejournalistik och konsumentfrågor fortfarande var "kvinnliga" områden⁴.

Teori

Massmediers makt över publiken är något som studeras och teoretiseras i hög utsträckning. En av de mest kända teorierna är den om "agenda-setting". År 1972 publicerade Maxwell E. McCombs och Donald L. Shaw sin studie "The agenda-setting function of mass media". Studien undersökte om det är så att medier sätter agendan för vad som är relevant att diskutera inom politik, alltså att media påverkar konsumentens bild av vad som är viktiga frågor⁵. Senare forskning har breddat perspektivet från politik till att röra hur media påverkar vad publiken anser viktigt i samhället i stort. Nästan vilket ämne som helst kan studeras utifrån ett agenda-settingperspektiv⁶. Teorin om massmediers agendasättande funktion anser vi vara applicerbar på vår undersökning. Vad som visas i medier sätter agendan för konsumenten och blir på så sätt normsättande vad gäller ämnen men också vem som syns i mediala sammanhang.

Vi menar att medier på så sätt påverkar konsumenten, i detta fallet tv-tittaren, när det kommer till vem medierna väljer att representera dem i form av en programledare. Teorin om agendasättande har också en intermedial aspekt; att medier sätter agendan för varandra om vad som är *comme-il-faut*⁷. Med det inkluderat anser vi att det går att se på valet av programledare både utifrån att tittaren påverkas men också

³ Djerf-Pierre. *Journalistikens kön. Fältets struktur och logik under 1900-talet*, 37.

⁴ Ibid, 42

⁵ Maxwell E. McCombs, Donald L. Shaw. *The Agenda-Setting Function of Mass Media*. Oxford: Oxford University Press, 1972.

⁶ Renita Coleman, Maxwell McCombs, Donald Shaw, Daniel Weaver. Agenda setting; I *The Handbook of Journalism Studies*, Karin Wahl-Jorgensen, Thomas Hanitzsch (red.). New York: Routledge, 2009, 153.

⁷ Coleman, McCombs, Shaw, Weaver. Agenda setting; I *The Handbook of Journalism Studies*, 148.

att de olika kanalerna påverkar varandra och på så sätt kan komma att skapa en homogen uppfattning av vem som får vara programledare i Sverige.

1.3 Tidigare forskning om programledare

Vår uppfattning är att det inte har forskats mycket i ämnet tidigare. Åtminstone inte när det gäller svensk tv, vilket var det som vi primärt sökte efter. I Lars-Åke Engbloms bok *Radio- och TV-folket* beskrivs rekryteringsprocessen inom tv och radio genom tiderna men boken spänner endast fram till 1995 och är därför enligt oss till viss del utdaterad. Det är helt klart så att mycket har hänt med såväl tv-mediet som medialandskapet i stort sedan 1995. Det bör även poängteras att boken handlar om rekryteringen av *programmedarbetare* inom radio och tv, alltså inte enbart programledare.

Utifrån våra aspekter tar Engblom ändå upp intressant fakta om hur rekryteringsprocessen inom tv och radio har fungerat och hans teorier är absolut relevanta idag. Han menar att rekryteringsprocessen, trots att mycket runt omkring har förändrats, sett likadan ut under en lång tid. Han väljer att illustrera processen på följande sätt⁸:

Rekryteringssätt

Slag av medarbetare	Sluten rekrytering	Öppen rekrytering
<i>Specialmedarbetare experter</i>	Handplockning	Tester
<i>Allmänreportrar producenter</i>	Tillfälliga engagemang	Annonsering

I denna figur står *specialmedarbetare* för bland annat programledare. Enligt Engblom är ett exempel på öppen rekrytering televisionens hallåprov under 1950- och 60-talet där aspirerande hallåor testades i rollen som programledare⁹, vilket kan ses till som tidig föregångare till vad en i dag kallar provfilmningar och crowdsourcing. Ett tecken på den slutna rekryteringen skulle till exempel kunna vara om ett flertal

⁸ Lars-Åke Engblom. *Radio- och TV-folket*. Stockholm: Stiftelsen Etermedierna i Sverige, 1998, 218.

⁹ Engblom. *Radio- och TV-folket*, 107-109.

programledare arbetar parallellt med flera produktioner inom samma kanal och således är en produkt av vad Engblom kallar *sluten rekrytering* genom *handplockning*.

2. Metod och material

Vår studie består av en kvantitativ analys. Vi anser att en kvantitativ undersökning är den bästa metoden för att svara på vår huvudfråga: *Vem blir programledare i svensk tv idag?* Enligt *Metodpraktikan* är en kvantitativ analys att föredra när en vill undersöka frekvensen av kategorier¹⁰. Den analysformen ger oss möjlighet att ta fram en tydlig bild av den typiske svenske programledaren i tv genom att undersöka hur frekvent våra olika aspekter förekommer.

2.1 Underlag för studien

Vi har utgått från Mediamätning i Skandinavien AB (MMS) mätningar av tittarandel och avgränsat de kanaler vi granskat till enbart de som har mer än fyra procent av tittarandelen i Sverige¹¹. Dessa kanaler är SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan. Därefter har vi avgränsat deras program till endast svenska produktioner med programledare som sänts i de kanalerna mellan den första november och den 30:e november 2014. Vi har valt november 2014 för att kunna ge så aktuella siffror som möjligt.

Vi har inte tagit hänsyn till om programmen har varit reprisar eller när programmet producerats, huvudsaken har varit att programmen har sänts under den period vi har valt att analysera.

Vi har valt bort rena nyhetsprogram, inklusive sport och kulturnyheter, eftersom vi anser att rollen som "ankare" skiljer sig väsentligt från rollen som programledare. Ankaret har till stor del en förmedlande roll och styr inte en handling med samma närhet till tittaren som en programledare inom övriga genrer gör. Vi menar att detta gör att det ställs helt andra krav på ett ankare än en regelrätt programledare för

¹⁰ Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Lena Wängnerud. *Metodpraktikan*. 4 uppl. Stockholm: Nordsteds, 2012, 198.

¹¹ MMS (Mediamätning i Skandinavien AB. Årsrapport 2013). http://mms.se/wp-content/uploads/_dokument/rapporter/tv-tittande/ar/Årsrapporter/Årsrapport%202013.pdf (Hämtad: 2014-10-22).

exempelvis ett underhållningsprogram och att de därför inte bör analyseras tillsammans.

Vi har gått igenom varje enskilt program och tittat på minst ett avsnitt för att få en bild av programledarens roll, dels för att titta mer i detalj men också för att se om programledaren passar in på vår beskrivning av programledarrollen som ges i avsnitt 2.8. Det vi har räknat är antal *programledarroller* och alltså inte varje enskild programledare. Därför förekommer vissa programledare på flera ställen i studien, en utförligare beskrivning av hur vi gått tillväga ges i avsnitt 2.7. Följande program är underlag för studien:

SVT1: Allt för Sverige, Anne och Hannah, Debatt, Do-bi-do, Fotbollskväll, Fråga doktorn, Ginas värld, Go' kväll, Historieätarna, Hjärtevännen, Intresseklubben, Kobra, Kvalitet, Landet runt, Mitt i naturen, Moraeus med mera, Plus, På spåret, Skavlan, Strömsö, Sverige!, Sveriges städmästare, Sy, sy, sy, Tv-cirkeln: Downton Abbey, Uppdrag granskning, Veckans brott, Vinterstudion.

SVT2: Agenda, Alors demande!, Anjas resor, Auktionssommar, Babel, Diktatorn, Ei saa peittää, Från Sverige till himmelen, Hockeykväll, Korrespondenterna, Kyrkornas hemligheter, Nya perspektiv, Suzanne möter, Vem vet mest?, Vetenskapens värld, Örtskolan.

TV3: Efterlyst, Husräddarna, Inte okej, Lyxfällan, Paradise Hotel.

TV4: Bonde söker fru, Bytt är bytt, Deal or no deal med miljonjakten, Fotbollskanalen Europa, Hellenius hörna, I huvudet på Gunde Svan, Nyhetsmorgon, Idol, Jenny Strömstedt, Kalla fakta, Kockarnas kamp, Malou efter tio, Min sommarbok, Postkodmiljonären, Sverigequizen, Tina i fjällen, Tina på besök, Tobbes trix, Uggla flyttar in, Vad blir det för mat, Äntligen hemma.

Kanal 5: Arga snickaren, Roomservice, Ska vi göra slut?, Sveriges värsta bilförare.

TV6: 99 saker.

Sjuan: Bingolotto, Det okända, Hela kändissverige bakar, Hela Sverige syr, Hela Sverige bakar, Leilas söta jul, She's got the look, Spårlöst, Tillsammans mot Cancer.

2.2 Ambitioner för generalisering

I *Metodpraktikan* tas det upp exempel på hur ambitionerna för generalisering ibland döljs¹². Vi har valt att ta med detta avsnitt för att göra klart hur våra ambitioner sett ut innan vi genomförde studien. Den population vi har valt har vi gjort med ambitionen att kunna generalisera över vårt resultat sett till kalenderåret 2014 och vi anser att den är tillräcklig för att göra just det. Det är däremot så att vi inte kan generalisera över hur det har sett ut de senaste åren eller hur det kommer att se ut i framtiden.

2.3 Ur en tittares perspektiv

Vi har valt att utgå ifrån vad en tittare uppfattar om varje enskild programledare. Det innebär att vi valt bort att göra research på programledarna och istället generaliserat utifrån våra aspekter. Vi menar att detta ger en mer rättvis bild av tankegångarna bakom valen av programledare för de olika programmen. Det är trots allt tittaren som programledaren tjänar och det är först och främst tittarens åsikt om programledaren som avgör om personen i fråga gör ett bra eller dåligt jobb. Vi menar att vi – genom att se på programledarna ur en tittares perspektiv – ger vår studie ett djup som vi saknat i tidigare demografiska studier om medarbetare i tv. Det visuella prioriteras ofta bort till förmån för exempelvis utbildning eller social bakgrund. Vi menar att det visuella är a och o inom tv-branschen och vill med hjälp av studien lyfta fram eventuella mönster kring detta.

2.4 Våra aspekter

Vi har valt ut tre aspekter som vi utgått ifrån under vår analys, de är: *ålder, kön och etnicitet*. I denna del av uppsatsen väljer vi att förtydliga aspekterna eftersom de kan vara svårdefinierade utifrån en tittares perspektiv.

För att få fram statistik på hur Sveriges arbetsföra befolkning ser ut utifrån aspekter som kön, ålder och etnicitet har vi använt oss av SCB:s verktyg "Hitta statistik"¹³. Vi har därefter själva räknat ut de olika andelarna utifrån de siffror vi har fått fram.

¹² Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud. *Metodpraktikan*, 155-156.

¹³ http://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/ (2015-01-09)

Ålder

Vi har uppskattat de olika programledarnas ålder och delat in dem i olika åldersgrupper: *29 år eller yngre, 30-39 år, 40-49 år, 50-59 år och 60 år eller äldre*. Varje enskild programledares ålder har vi generaliserat kring och ställt oss frågan; *inom vilken åldersgrupp hamnar programledaren?* Vi har använt oss av samma åldersgrupper som i *Svenska journalister 1989-2011*¹⁴. Detta eftersom vi på ett enkelt sätt skulle kunna jämföra vårt resultat när det gäller ålder med hur det generellt sett ser ut bland journalister i Sverige.

Vi har även räknat ut hur fördelningen ser ut inom dessa åldersgrupper för hela Sverige med hjälp av SCB:s statistik om befolkningsmängd. Eftersom deras statistik rör samtliga åldrar har vi avgränsat gruppen *29 år eller yngre* till 18-29 år, vi satte gränsen vid 18 eftersom vi anser att det är den lägsta ålder vi kan tänka oss att en jobbar som programledare för program som inte är barnprogram.

Vi har också avgränsat åldersgruppen *60 år eller äldre* till 60-71 år. Eftersom vi anser att den rimliga åldersgränsen uppåt för den arbetsföra befolkningen bör vara kring 70-årsstrecket. Det vi anser är Sveriges arbetsföra befolkning är alltså samtliga medborgare inom spannet 18-71 år.

Etnicitet

Hur fastställer man en persons etnicitet utifrån enbart det en ser genom tv-rutan? Det är inte det lättaste och det kan vara en känslig fråga. Ur en tittares perspektiv handlar det om en kombination av flera faktorer. Vi har fokuserat på begreppet mångfald, vilket är någonting som diskuteras flitigt inom mediasverige. Många arbetsgivare säger sig arbeta aktivt med att öka mångfalden på redaktioner och arbetsplatser men diskursen inom branschen tyder på att det fortfarande finns stora brister i det arbetet. Sveriges Televisions roll inom detta är extra intressant eftersom det i deras mål ingår specifikt att arbeta för just mångfald i deras produktioner. Så här uttrycker de själva sitt uppdrag på svt.se: "SVT:s utbud präglas av demokratiska och humanistiska

¹⁴ JMG (Institutionen för journalistik, medier och kommunikation) Svenska journalister 1989-2011, Kent Asp (red), 17. 2012. http://www.jmg.gu.se/digitalAssets/1374/1374612_svenska-journalister_hela_boken.pdf (Hämtad: 2014-10-22).

värden, folkbildningsambitioner, mångfald och kvalitet och ska vara tillgängligt för alla oavsett förutsättningar och bakgrund”¹⁵.

Vi inledde med att bortse från programledare med skandinavisk härkomst, eftersom vi inte anser att det uppfyller vår bild av vad mångfald är i det här sammanhanget. Vi delar mycket kulturellt med övriga skandinaviska länder och även om vi tror att tittaren till exempel uppfattar en norsk programledare som just norsk, så anser vi att det inte finns något problematiskt i att det finns för få norska programledare i svensk tv. Vi har därför valt att kalla kategorin *Annat ursprung än skandinaviskt*.

Vi har tittat först och främst på förnamn och efternamn, efter det har vi tittat på eventuell brytning samt till viss del utseende. Sammantaget har vi kunnat skapa oss en bild av vad vi definierar som någon med annan etnisk bakgrund än skandinavisk.

När det gäller aspekten *etnicitet* så var det svårt att hitta överensstämmande siffror från SCB. Vi ville få fram statistik om vad vi anser är Sveriges arbetsföra befolkning men SCB:s egna kategoriseringar satte käppar i hjulet för oss. Vi valde att istället presentera siffror på den totala andelen svenskar med utländsk bakgrund för att sätta vårt resultat i ett sammanhang.

Kön

Vi har valt att klassificera programledarna efter könen “kvinna” och “man”. Även här är det tittarens perspektiv som ligger till grund för vår bedömning kring vilket kön en person tillhör. Även om programledaren i fråga inte definierar sig själv som varken man eller kvinna så uppfattas personen av tittaren som något av de två. Det som ligger bakom vår bedömning av ett studieobjekts kön är aspekter som utseende, fysiska egenskaper och namn.

Utifrån SCB:s siffror på hur Sveriges arbetsföra befolkning ser ut sett till kön har vi kunnat få fram hur uppdelning ser ut procentuellt.

¹⁵ SVT (Sveriges Television). Det här är public service. <http://www.svt.se/omsvt/fakta/public-service/det-har-ar-public-service> (Hämtad: 2014-10-23).

2.5 Vem är programledare?

Vad vi menar med programledare behöver också för studiens skull definieras. De flesta program gör tydligt vem som är programledare. Antingen via en namnskyllt i bild eller i eftertexterna. I andra program kan det dock vara lite svårare.

Vissa program har bara en berättarröst som fungerar som en programledare, dessa har vi valt att bortse från. Vi har även valt bort program som använder sig av så kallade "gästprogramledare", då de oftast har en väldigt liten roll i programmet och mest är där för att de är ett känt ansikte. Ett sådant program är "Partaj" på Kanal 5, som varje program använder sig av vad de själva kallar en "speciell gäst". Denna speciella gäst tar sig an rollen som programledare men det rör sig endast om en monolog under den första delen av programmet, därefter medverkar gästen i sketcher som skådespelare.

Vi har valt bort program utan programledare men med en jury eller domare. I en viss typ av tävlingsprogram, främst de som involverar matlagning, är detta vanligt. Detta har vi gjort i de fall där juryn i sig inte styr handlingen eller har en dialog med tittaren. I vissa fall drar juryn eller domaren/domarna lite regler kring tävlingsmomenten i programmet men det anser vi inte vara tillräckligt för att klassificeras som en programledarroll. Ett exempel på en sådan roll som vi inte räknat, men som lätt skulle kunna uppfattas som en programledarroll, är Fredrik Lindströms i "På spåret". Hans benämning är "domare" och han är mycket involverad i programmet, men det är ändå tydligt att det är Kristian Luuk som innehar rollen som programledare och därmed tas Lindström ej med i vår studie.

2.6 Genrer

Vi har valt att dela in programmen i genrer för att kunna se om tillsättningen av programledare påverkas av programtyp. Det var lite svårare än vi trodde. TV-utbudet idag är otroligt brett och det kan kännas märkligt att klassificera vissa program inom samma genre. Vi har medvetet valt att utgå från breda genrer för att kunna få en tydlig överblick.

På det stora hela har vi utgått ifrån hur kanalerna själva har placerat sina program utifrån genrer. Kanalerna har olika sätt att se på genrer och även olika namn på dem.

Till exempel så har TV4 en genre som de kallar "Hem & Fritid" där ett stort antal program återfinns, medan SVT inte har någon genre av det slaget utan väljer att placera in liknande program under "Kultur & Nöje". Vi har valt att själva, utifrån vår egen bedömning, placera in program i egna genrer som vi konstruerat baserat på de olika kanalernas egna klassificeringar. Dessa är: *Kultur, nöje och underhållning, Samhälle och fakta, Sport och Reality*.

2.7 Primetime

Vi har även plockat ut de program som sänts under bästa sändningstid, det vill säga "primetime", och analyserat dem som en separat genre. Enligt MMS årsrapport från 2013 så infaller primetime mellan klockan 20.00-22.00¹⁶. Det är då tv-tittandet är som störst bland svenskar varje dag. Vi har alltså plockat ut de program som under november 2014 sändes någon gång mellan 20.00-22.00, för att se hur fördelningen ser ut utifrån våra aspekter.

Vi har valt bort program som till exempel börjat 21.55 eller slutat strax efter 20.00. En kan säga att vi dragit gränsen vid att större delen av programmen ska ha sänts inom tidsramen för primetime. Det kan tilläggas att det endast var ett ytterst få av programmen som valdes bort på grund av detta.

2.8 Många programledare – fler program

Att en och samma programledare arbetar parallellt med olika program är vanligt förekommande i svensk tv idag och därmed även i vår studie. Vi har valt att räkna *programledare utifrån program*. Med det menar vi att om en programledare samtidigt syns i rutan i två olika produktioner så räknas den programledaren två gånger i vår studie. Det är *programledarrollerna* som är väsentliga för vår studie. Det är viktigt att poängtera att vi genom vår studie ville få fram hur kanalerna tänker när de tillsätter programledare och inte vem som programledaren i sig är som person. Om TV4 bestämmer att Tilde de Paula ska vara programledare för fyra olika program samtidigt så fyller hon upp fyra platser i vår studie, eftersom hon då representerar en person som rimligtvis bör vara närmare svaret på vår huvudfråga (*Vem blir*

¹⁶ MMS (Mediamätning i Skandinavien AB). Årsrapport 2013. http://mms.se/wp-content/uploads/_dokument/rapporter/tv-tittande/ar/Årsrapporter/Årsrapport%202013.pdf (Hämtad: 2014-10-22).

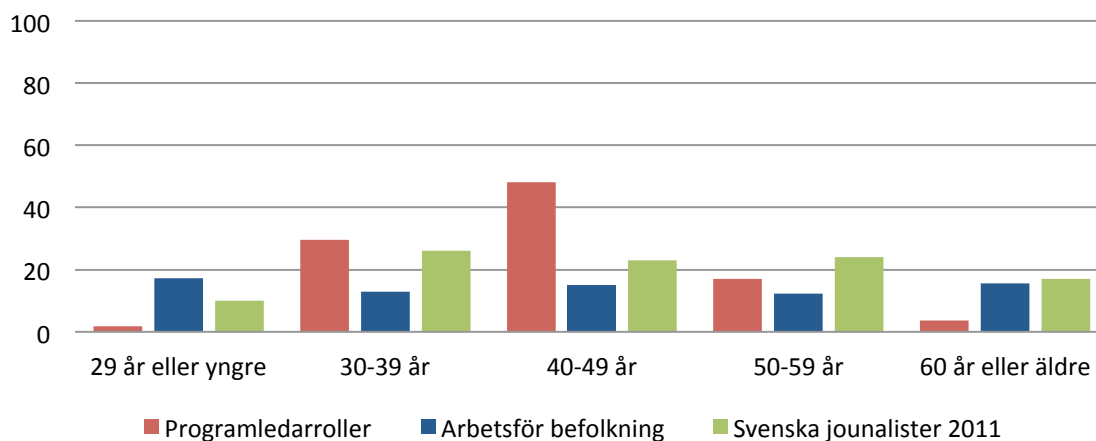
programledare i svensk tv idag?) än en programledare som endast är med i en produktion.

Vi har också sett att en del program är flexibla med sina programledare och använder flera olika programledare i olika avsnitt av programmet. Det förekommer framförallt i så kallad "morgon-tv". Vi har i vår undersökning tagit med samtliga programledare för dessa program, förutsatt att de varit programledare för något avsnitt under november 2014.

3. Resultat

Urvalet för studien är 112 programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan från den första november till och med den 30:e november under 2014. De aspekter som har ingått i analysen är ålder, kön och om personen har ursprung utanför Skandinavien. Vidare har vi även delat upp programledarrollerna utefter om de har medverkat på public servicekanalerna (SVT1 och SVT2) eller de kommersiella kanalerna (TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan). Vi har även undersökt frekvensen av de olika grupperna utifrån vilken genrer programmet tillhör.

Figur 1. Samtliga programledarroller efter ålder i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (n=112) jämfört med Sveriges arbetsföra befolkning år 2013 (n=7 099 913) och Svenska journalister 1989-2011:s resultat för år 2011(procent).

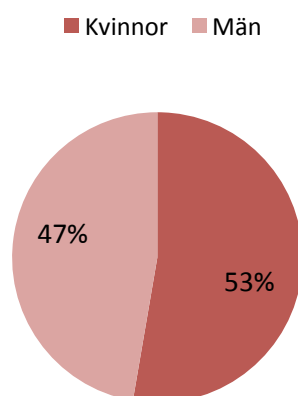
Åldersfördelningen bland programledarrollerna skiljer sig från de siffror som presenteras i *Svenska journalister 1989-2011* för år 2011. Framförallt ser en att åldergruppen 40-49 år utgör nästan hälften av det totala antalet programledarroller (se Figur 1), medan den åldergruppen utgör endast 20 procent av journalister i stort. Åldergruppen 30-39 år är enligt *Svenska journalister 1989-2011* lika stor som åldergruppen 40-49 år men utgör här alltså bara 29 procent.

Åldersgrupperna inom Sveriges arbetsföra befolkning år 2013 är mer jämnt fördelade överlag, vilket knappast är en överraskning. Åldersfördelningen inom gruppen 60 år eller äldre är dock jämn med andelen i *Svenska journalister 1989-2011* och den arbetsföra svenska befolkningen, 17 procent respektive 16 procent. Bland programledarrollerna är det endast fyra procent inom den åldersgruppen.

Åldergruppen 29 år eller yngre utgjorde enligt *Svenska journalister 1989-2011* tio procent men här är det endast två procent. Inom Sveriges arbetsföra befolkning år 2013 är det den största åldersgruppen med 17 procent. Det kan ha att göra med att åldersspannet (18-29 år) inom den gruppen är större.

Åldersgruppen 50-59 år är bland journalister i allmänhet den näst största gruppen och utgör 24 procent men är i vår studie den tredje största och utgör endast 17 procent. Det är tydligt att åldersspannet 40-49 föredras i programledarsverige och hela 48 procent av programledarrollerna innehas av personer inom den åldersintervallen.

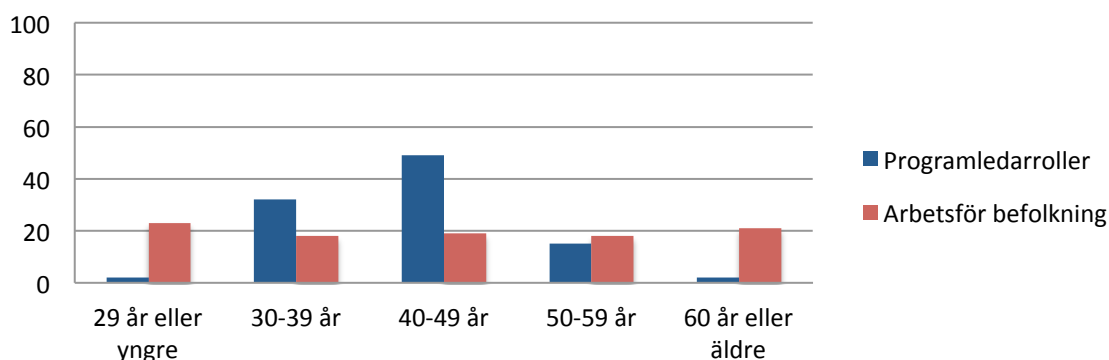
Figur 2. Samtliga programledarroller efter kön i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (procent).

n = 112

Fördelningen mellan könen är i linje med hur det ser ut i branschen i stort enligt *Svenska journalister 1989-2011*. Det är dock något färre män och fler kvinnor bland programledarrollerna än vad det är generellt, 47 procent män bland programledarna och 53 procent kvinnor (se Figur 2) mot 50 procent män och 50 procent kvinnor bland journalister i stort, vilket även är fördelningen inom Sveriges arbetsföra befolkning för år 2013 enligt SCB.

Figur 3. Samtliga kvinnliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (n=59) jämfört med Sveriges kvinnliga arbetsföra befolkning för 2013 (n=3 272 931) (procent).

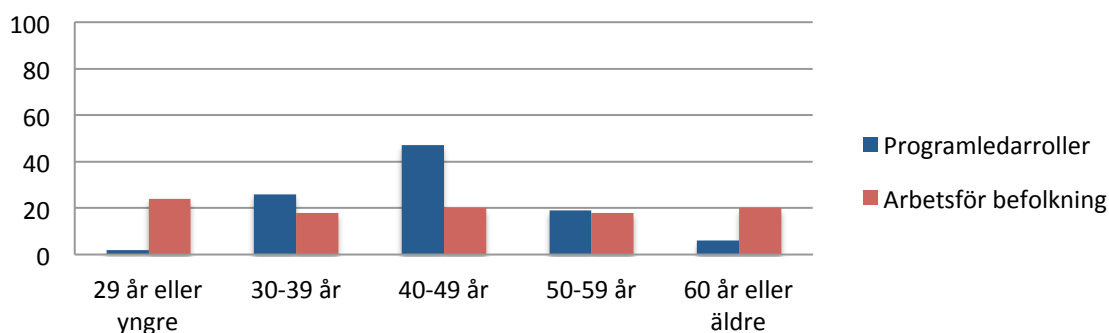

Tittar en närmare på åldersfördelningen inom könsgrupperna ser vi att gruppen 40-49 år är störst hos både män och kvinnor (se Figur 3 och 4). Den största skillnaden finner vi inom grupperna 30-39 år och 60 år eller äldre där andelen kvinnor är större

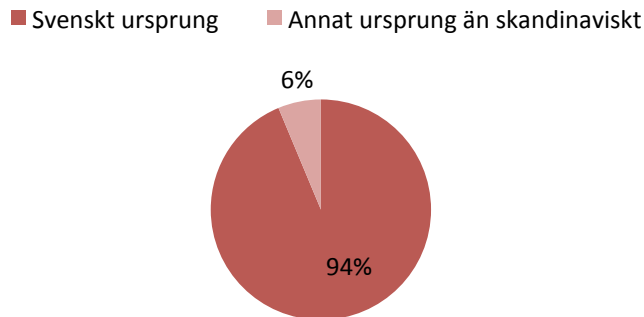
inom den förstnämnda gruppen och står för 32 procent av programledarrollerna bland kvinnor (se Figur 3). Bland de manliga rollerna är andelen inom åldersgruppen 30-39 år 26 procent (se Figur 4). Inom åldergruppen 60 år eller äldre är det en andel på två procent bland de kvinnliga rollerna (se Figur 3) och en andel på sex procent bland de manliga. Störst skillnad mellan programledarrollerna och Sveriges arbetsföra befolkning, för såväl män som för kvinnor, finner vi i åldersgrupperna 29 år eller yngre, 60 år eller äldre och 40-49 år.

Det är samma andel bland bägge könen inom åldersgruppen 29 år eller yngre, nämligen två procent (se Figur 3 och 4). Andelarna för åldersgruppen 50-59 år är 15 procent bland de kvinnliga programledarrollerna och 19 procent bland de manliga.

Figur 4. Samtliga manliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (n=53) jämfört med Sveriges manliga arbetsföra befolkning för 2013 (n=3 356 111) (procent).

Figur 5. Samtliga programledarroller efter etniskt ursprung i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (procent).

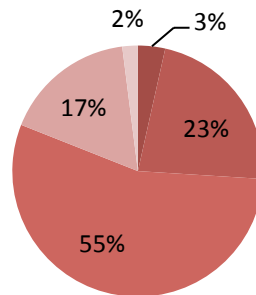
$n = 112$

Som Figur 5 visar så är det endast sex procent av programledarrollerna som innehas av personer med annat ursprung än skandinaviskt. Att jämföra denna med *Svenska journalister 1989-2011* är svårt eftersom svarsalternativen i enkäten som ligger som underlag till den studien endast var "invandrat själv" eller "har ej invandrarbakgrund". Dock ligger vårt resultat i linje med det resultat som presenteras i *Svenska journalister 1989-2011*, då de fick fram att fem procent av journalisterna har invandrarbakgrund. Vidare är de programledarroller av annat ursprung än skandinaviskt uppdelade i åldersgrupperna 29 år eller yngre en till antalet och 30-39 år sex till antalet ($n=7$). År 2013 består Sveriges befolkning till 21 procent av människor med utländsk bakgrund enligt siffror från SCB.

3.1 Public service-kanaler och kommersiella kanaler

Figur 6. Samtliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1 och SVT2 under november 2014 sett till ålder (procent).

■ 29 år eller yngre ■ 30-39 år ■ 40-49 år ■ 50-59 år ■ 60 år eller äldre

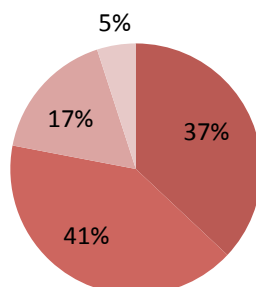

n = 58

Inom SVT1 och SVT2 är tre procent av programledarrollerna i gruppen *29 år eller yngre*, inom de kommersiella kanalerna finns det ingen i den gruppen (se Figur 6). Vidare har public service-kanalerna och de kommersiella kanalerna liknande uppdelning inom de andra åldersgrupperna. Storleksordningen i fallande skala är *40-49 år* (55 procent och 41 procent), *30-39 år* (23 procent och 37 procent), *50-59 år* (17 procent och 17 procent) och *60 år eller äldre* (fem procent och två procent). Inom public service-kanalerna utgör alltså gruppen *40-49 år* över hälften av programledarrollerna. Inom de kommersiella kanalerna finns ingen sådan majoritet utan fördelningen mellan de största grupperna, *40-49 år* och *30-39 år*, är mer jämn; skillnaden i procent är inom public service-kanalerna 32 procent medan den inom de kommersiella kanalerna är fyra procent (se Figur 6 och Figur 7).

Figur 7. Samtliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 sett till ålder (procent).

■ 30-39 år ■ 40-49 år ■ 50-59 år ■ 60 år eller äldre

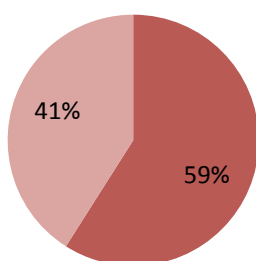

n = 54

Vad gäller uppdelningen mellan könen finns det inom public service-kanalerna en kvinnlig majoritet medan det inom de kommersiella kanalerna är en majoritet av män som innehar programledarrollerna (se Figur 8 och Figur 9).

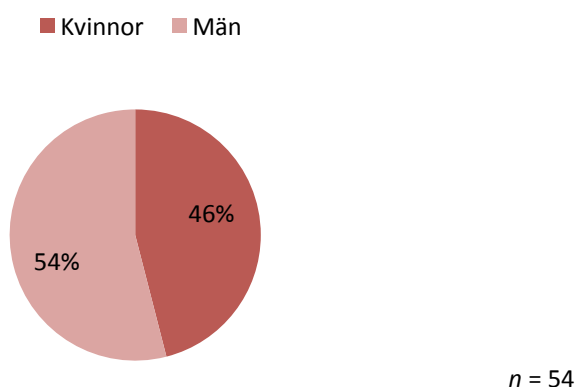
Figur 8. Samtliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1 och SVT2 under november 2014 sett till kön (procent).

■ Kvinnor ■ Män

n = 58

Figur 9. Samtliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 sett till kön (procent).

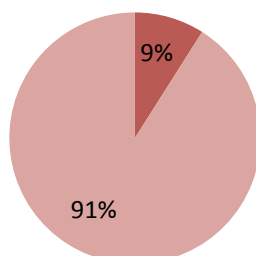
Inom både public service-kanalerna och de kommersiella kanalerna är det en stor majoritet av programledarrollerna som har sitt etniska ursprung i Skandinavien, 97 procent inom SVT1 och SVT2 och 91 procent inom TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan (Figur 10 och Figur 11). Det bör tilläggas att det inom de kommersiella kanalerna är en person, Tilde de Paula, som förekommer flera gånger och därför har räknats flera gånger inom kategorin *Annat ursprung än skandinaviskt*. Inom public service-kanalerna förekommer ingen av personerna flera gånger.

Figur 10. Samtliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1 och SVT2 under november 2014 sett till etniskt ursprung (procent).

Figur 11. Samtliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 sett till etniskt (procent).

■ Annat ursprung än skandinaviskt ■ Svenskt ursprung

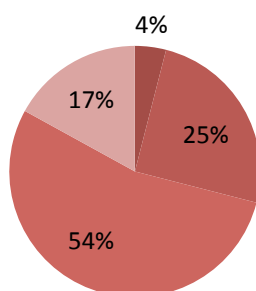

n = 54

Fördelningen efter ålder bland de programledarroller inom public service-kanalerna som innehas av män saknar helt åldersgruppen 60 år eller äldre och gruppen 40-49 år är i majoritet med 54 procent av programledarrollerna (se Figur 12).

Figur 12. Samtliga manliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1 och SVT2 under november 2014 sett till ålder (procent).

■ 29 år eller yngre ■ 30-39 år ■ 40-49 år ■ 50-59 år

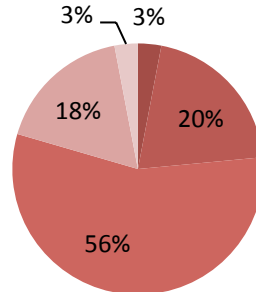

n = 24

Fördelningen bland kvinnliga programledarroller inom public service-kanalerna ser liknande ut men här finns samtliga åldersgrupper representerade. Det är även här så att åldersgruppen 40-49 år är i majoritet, skillnaden mot männen är alltså att åldersgrupperna 29 år eller yngre och 60 år eller äldre är med och står för tre procent vardera (se Figur 13).

Figur 13. Samtliga kvinnliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i SVT1 och SVT2 under november 2014 sett till ålder (procent).

■ 29 år eller yngre ■ 30-39 år ■ 40-49 år ■ 50-59 år ■ 60 år eller äldre

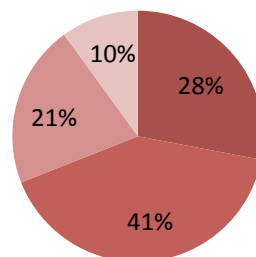

n = 35

Bland de manliga programledarrollerna för de kommersiella kanalerna saknas åldersgruppen 29 år eller yngre (se Figur 14). Tio procent av programledarrollerna står åldersgruppen 60 år eller äldre för medan gruppen 40-49 år ligger på 41 procent.

Figur 14. Samtliga manliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 sett till ålder (procent).

■ 30-39 år ■ 40-49 år ■ 50-59 år ■ 60 år eller äldre

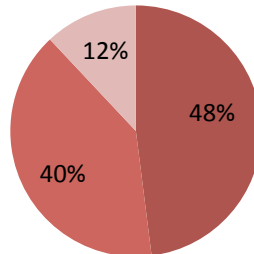

n = 29

De kvinnliga programledarrollerna bland de kommersiella kanalerna saknar helt de två åldersgrupperna 29 år eller yngre samt 60 år eller äldre (se Figur 15). Resultatet visar två stora åldersgrupper i form av 30-39 år och 40-49 år som har 40 procent respektive 48 procent. Åldersgruppen 50-59 år står för tolv procent av programledarrollerna.

Figur 15. Samtliga kvinnliga programledarroller i svenskproducerade tv-program som sändes i TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 sett till ålder (procent).

■ 30-39 år ■ 40-49 år ■ 50-59 år

n = 25

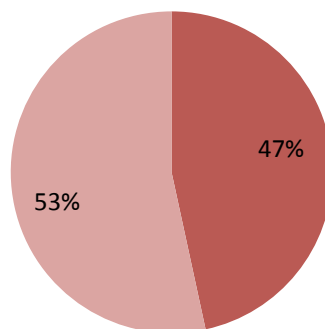
3.2 Mellan åtta och tio

Primetime är mellan 20.00–22.00 och den tid då kanalerna har flest tittare.

Programledarrollerna under primetime består till en majoritet av män, 53 procent (se Figur 16).

Figur 16. Samtliga programledarroller efter kön i svenskproducerade tv-program som sändes under primetime i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (procent).

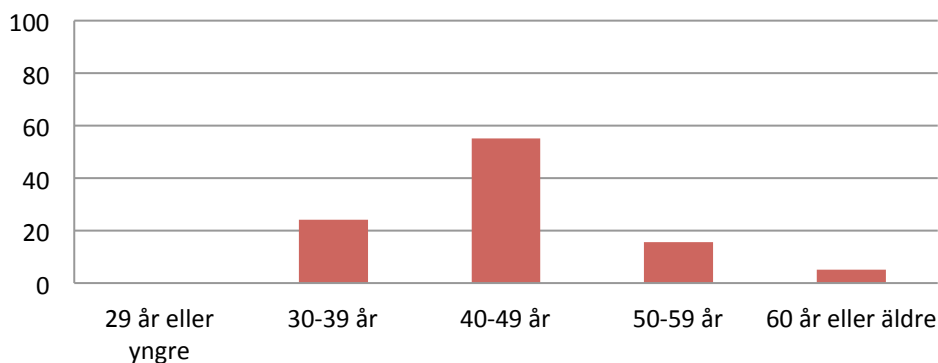
■ Kvinnor ■ Män

n = 58

Om man ser till åldersfördelningen bland programledarrollerna för primetime (se Figur 17) är den dominerade gruppen 40-49 år fortsatt störst (55 procent). Det finns inte någon programledare som är 29 år eller yngre under primetime.

Figur 17. Samtliga programledarroller efter ålder i svenskproducerade tv-program som sändes under primetime i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (procent).

n = 58

Av de programledarroller som syns under primetime faller fem procent inom kategorin *Annat ursprung än skandinaviskt*, en siffra som ligger nära andelen för alla programledarroller som ligger på sex procent.

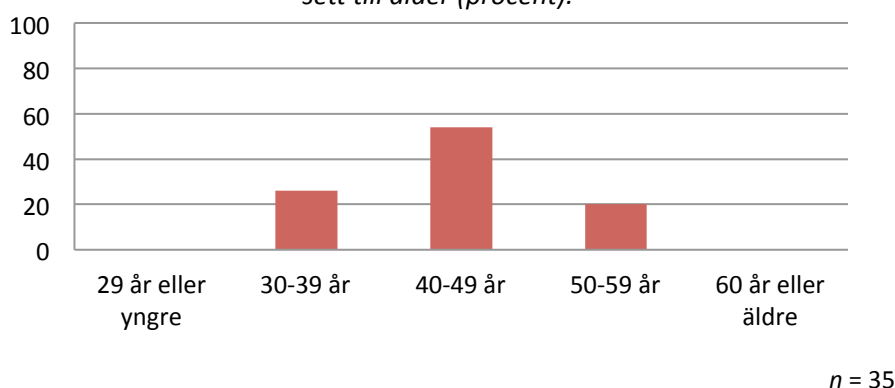
3.3 Vem gör vad?

Vi har delat in programmen i genrer som vi har valt att kalla: *Samhälle och fakta*, *Underhållning, nöje och kultur*, *Sport* och *Reality*. De stora grupperna är *Samhälle och Fakta* och *Underhållning, nöje och kultur*. De två grupperna står för 94 procent av programmen i vår studie. Eftersom de två andra grupperna, *Sport* och *Reality*, består av ett så pass litet antal programledarroller har vi valt att redovisa dessa i text istället för med hjälp av diagram.

3.4 Samhälle och Fakta

Inom denna grupp fanns det inga programledarroller med personer inom åldersgrupperna *29 år eller yngre* och *60 år eller äldre* (se Figur 18). I övrigt ser fördelningen åldersgrupperna emellan ungefär likadan ut som bland programledarrollerna i stort (se Figur 1).

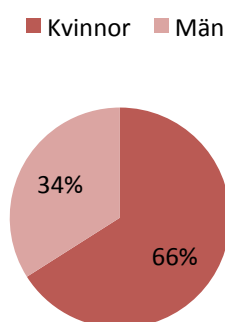
Figur 18. Samtliga programledarroller i svenskproducerade tv-program inom genren Samhälle och fakta som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 sett till ålder (procent).

Könsfördelningen ser däremot annorlunda ut inom denna genre, där andelen kvinnor är 66 procent och andelen män 34 procent (se Figur 19). Här skiljer sig resultatet från hur det ser ut bland programledarrollerna i stort. Det är förvisso så att andelen kvinnor är flest även där, men uppgår då endast till 53 procent (se Figur 2).

Inom kategorin *Kvinnor* är 13 procent 30-39 år, 70 procent 40-49 år, 17 procent 50-59 år (n=23). Bland kategorin *Män* är 50 procent 30-39 år, 25 procent 40-49 år och 25 procent 50-59 år (n=12).

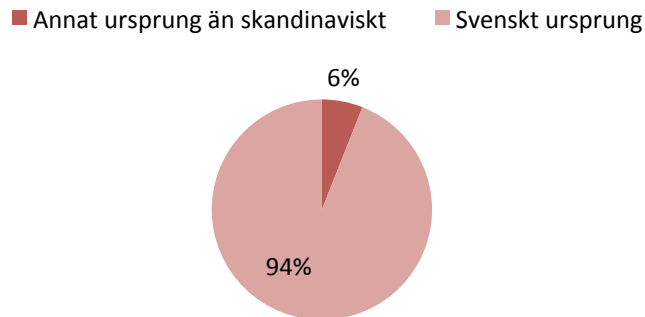
Figur 19. Samtliga programledarroller efter kön i svenskproducerade tv-program inom genren Samhälle och fakta som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (procent).

n = 35

När det gäller etniskt ursprung är resultatet samma som det bland programledarrollerna i stort (se Figur 20).

Figur 20. Samtliga programledarroller efter etniskt ursprung i svenskproducerade tv-program inom genren *Samhälle och fakta* som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (procent).

n = 35

3.5 Underhållning, kultur och nöje

Inom denna grupp, som också är den största bland de olika genrerna, finner vi en del skillnader gentemot *Samhälle och fakta*, som är den andra stora gruppen.

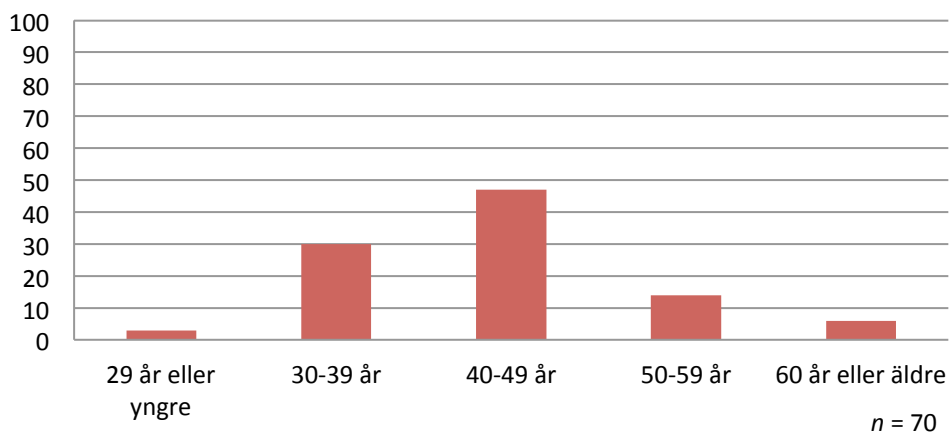
Åldersfördelningen ser lite annorlunda ut (se Figur 18 och Figur 21). Även fast de

endast är ett fåtal finner vi här programledarroller med personer inom

åldersgrupperna *29 år eller yngre* och *60 år eller äldre*, som alltså saknades helt

inom *Samhälle och fakta*. I övrigt ser fördelningen mellan övriga åldergrupper ut på ett liknande sätt.

Figur 21. Samtliga programledarroller i svenskproducerade tv-program inom genren *Underhållning, nöje och kultur* som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 sett till ålder (procent).

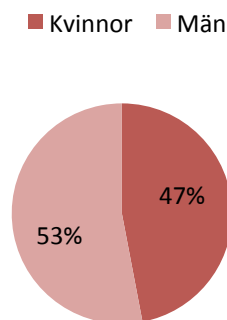
n = 70

Könsfördelningen skiljer sig markant mot *Samhälle och fakta* där fördelningen var 66 procent kvinnor och 34 procent män (se Figur 19). Inom *Underhållning, nöje och kultur* är männen i majoritet och står för 53 procent och kvinnorna för 47 procent (se Figur 22).

Åldersgrupperna inom *Kvinnor* består av tre procent som är 29 år eller yngre, 43 procent som är 30-39 år, 39 procent som är 40-49 år, 12 procent som är 50-59 år och tre procent som är 60 år eller äldre (n=33).

Inom *Män* är tre procent är 29 år eller yngre, 19 procent 30-39 år, 54 procent 40-49 år, 16 procent 50-59 år och åtta procent 60 år eller äldre (n=37).

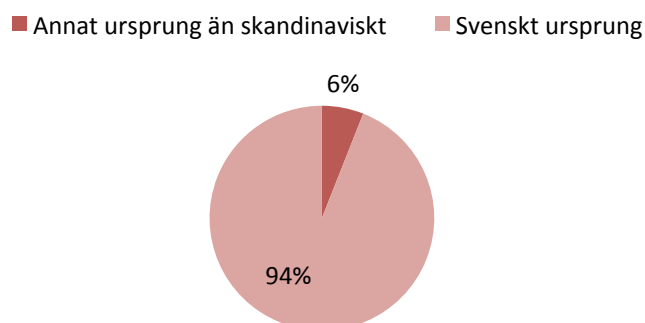
Figur 22. Samtliga programledarroller efter kön i svenskproducerade tv-program inom genren *Underhållning, nöje och kultur* som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (procent).

n = 70

Även inom denna genre ser andelen programledarroller med personer av annat ursprung än skandinaviskt ut som det gör bland programledarroller i stort (se Figur 3). Resultatet är exakt detsamma (se Figur 23).

Figur 23. Samtliga programledarroller efter etniskt ursprung i svenskproducerade tv-program inom genren Underhållning, nöje och kultur som sändes i SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, TV6 och Sjuan under november 2014 (procent).

$n = 70$

3.6 Sport och Reality

Som vi tidigare nämnt var antalen programledarroller inom genrerna *Sport* och *Reality* inte särskilt många och kan därför presenteras utan att visa det med hjälp av tabeller.

Inom *Sport* var det endast fyra programledarroller där åldergrupperna 40-49 år och 50-59 år stod för 50 procent vardera ($n=4$). Fördelningen mellan könen var 75 procent män och 25 procent kvinnor. Ingen av programledarrollerna innehades av någon med annat etniskt ursprung än skandinaviskt. Den kvinnliga programledarrollen var 50-59 år medan de två av manliga programledarrollerna var 40-49 år och en 30-39 år.

Inom *Reality* var det endast tre programledarroller. Samtliga var inom åldergruppen 30-39 år ($n=3$). Könsfördelningen var 67 procent kvinnor och 33 procent män. En av de tre programledarrollerna innehades av en person med annat ursprung än skandinaviskt.

4. Analys

Vi har genom vårt resultat kunnat visa på hur programledarrollerna inom svenskproducerad tv ser ut efter kön, ålder och etnicitet. Vidare kan vi även visa på hur det ser ut inom public service och inom de kommersiella kanalerna samt inom de

olika genrerna. Resultatet visar att av de fem åldersgrupperna finns det en som är dominerande och två som är marginaliserade. Det visar också att kön spelar roll i olika sammanhang. Vi hade förväntat oss större skillnader inom vissa områden av vår studie, men det faktum att våra förväntningar sällan infriades säger även det någonting om vilken bild en som konsument har av programledare i svensk tv. Nedan presenteras en analys av vår forskning.

4.1 Validitet

För att resultatvaliditeten ska vara god behövs god begreppsvaliditet och god reliabilitet¹⁷. Att applicera våra teoretiska begrepp på det empiriska materialet har fungerat väl. Vi ville kartlägga hur programledarrollerna i svenskproducerade tv-program under november 2014 ser ut sett till kön, ålder och etnicitet utifrån en tv-tittares perspektiv. Utöver detta ville vi också se i vilken frekvens de olika grupperna förekommer inom olika genrer. För att minimera risken att sänka reliabiliteten på vår studie har vi på var sitt håll gått igenom materialet, sedan jämfört våra mätningar med varandra och efter det gått igenom materialet tillsammans igen. Det som har varit svårast att operationalisera är ålder. Åldersgrupperna 30-39 år, 40-49 år och 50-59 år är de grupper som var svårast. Detta beror på att personer i just åldersspannet 30-59 år enligt oss är mer diffusa vad gäller utseende. Det finns en större variation på en ser ut i den åldern jämfört med den yngsta och den äldsta gruppen. Genom att gå igenom materialet var för sig, jämföra resultaten och sedan gå igenom materialet tillsammans igen anser vi att vi har lyckats undvika systematiska fel. På så sätt anser vi att reliabiliteten i vår undersökning är hög. Våra begrepp har mätt det vi ville fånga upp och vi har kunnat beskriva hur programledarrollerna ser ut utifrån de aspekter som vi har tagit fram. Därför anser vi också att den begreppsvaliditeten är god. Tillsammans skapar de en enligt oss god resultatvaliditet. Självklart hade det varit att föredra att ha ett större urval för att kunna ge ännu högre extern validitet men av tidsskäl beslutade vi oss för att endast undersöka en månad.

¹⁷ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud. *Metodpraktikan*, 63.

4.2 Generaliserbarhet

Vi anser att det urval som vi har gjort är det mest lämpliga för att ta reda på svaret på vår frågeställning. Vårt resultat är generaliserbart i avseendet att det säger något om hur programledarsverige ser ut i dag. Att vi endast har undersökt de programledarroller som förekommer i november 2014 anser inte vi påverkar generaliserbarheten särskilt negativt. Vi kan förstås inte uttala oss om exakt hur många programledarroller som förekommer under exempelvis ett år på de kanaler som är med i vår studie. Vi anser dock att vår population (n=112) är stor i relation till hur många programledarroller som kan antas förekomma och många av de program som finns med i vår studie är program som går varje vecka året runt.

Vi kan dock inte generalisera över hur det har sett ut de senaste åren, eftersom programutbudet förändras mycket från år till år. Av samma anledning kan vi inte heller generalisera över hur det kan komma att se ut i framtiden.

4.3 Analys av resultatet

Könsfördelningen inom programledarrollerna är relativt jämn men med en svag övervikt av kvinnor. Fördelningen mellan könen är 53 procent kvinnor och 47 procent män vilket stämmer till stor del överens med den svenska journalistkåren. Det samma gäller för hur uppdelningen ser ut inom Sveriges arbetsföra befolkning. Inom de olika genrererna har kvinnor en majoritet av programledarrollerna inom *Samhälle och fakta* och *Reality*, 66 respektive 67 procent.

Däremot kan en se att männen har en majoritet i de program som sänds under primetime, alltså den tiden då kanalerna har flest tittare. Under primetime är siffrorna det omvända; 47 procent kvinnor och 53 procent män. Tillsammans utgör gruppen 29 år eller yngre två procent och 60 år eller äldre fyra procent av det totala antalet programledarroller. Under primetime är det inga programledarroller från kategorin 29 år eller yngre som syns. Gruppen som är 60 år eller äldre utgör endast fem procent av programledarrollerna under primetime. Fem procent utgör också gruppen som tillhör kategorin *Annat ursprung än skandinaviskt* under primetime, vilket är nära andelen för alla programroller (sex procent). Sammanfattningsvis kan en då se att de som ses av flest tittare är något oftare män, de är i över hälften av fallen mellan 40

och 49 år och består till 95 procent av personer som inte har sitt ursprung utanför Skandinavien. Enligt agenda setting-teorin är det som medier väljer att visa det som publiken anser vara relevant. Utifrån det synsättet har de starkast normsättande programledarrollerna ovanstående egenskaper och är på så sätt till stor del en homogen grupp när det kommer till ålder och ursprung.

Programledarrollerna består till stor del av personer som är mellan 40 och 49 år (48 procent). Samma åldersgrupp har 55 procent av programledarrollerna för program inom genren *Samhälle och fakta*, 47 procent inom *Underhållning, nöje och kultur* och 50 procent inom *Sport*. I kategorin *Reality* förekommer åldersgruppen inte. I de två stora grupperna *Samhälle och fakta* och *Underhållning, nöje och kultur* är gruppen 40-49 år den klart dominerande gruppen. Delen de utgör i de två kategorierna är dock relativt proportionerlig med delen som den utgör inom samtliga programledarroller, även om de är något överrepresenterade inom *Samhälle och fakta*. Den genren är också den som till störst del innehåller programtyper som har ett journalistiskt arbetssätt med program så som *Uppdrag granskning*, *Agenda* och *Korrespondenterna*. I nämnda program är fem av sex programledarroller inom åldersgruppen 40-49 år. Enligt *Svenska journalister 1989-2011* utgör gruppen 40-49 år under 2011 23 procent av hela den svenska journalistkåren. Det finns alltså ingen stor majoritet av journalister som är mellan 40 och 49 år och därför ingen egentlig anledning till att just den typen av journalistiska program ska bestå av programledarroller i den ålder.

Könsfördelningen inom sportprogrammen följer samma mönster som det har gjort historiskt sett; männen är överrepresenterade inom den genren. Endast 25 procent av programledarrollerna är inom kategorin *Kvinnor*. Urvalet inom de programmen är i och för sig litet (n=4) för att generalisera över, men det är ändå de programledarroller inom sportprogram under november 2014 som finns på de sju kanaler som vi har tittat på. Även här sätter kanalerna agendan och väljer att ge en bild av att det passar sig bäst att män håller i program som berör ämnet sport.

Däremot syns inte samma typ av könsfördelning inom genren *Samhälle och fakta*. Historiskt sett har bevakningsområden så som politik, opinion och ekonomi varit "manliga" områden. I vår studie finns inga sådana samband. Två tredjedelar av

programledarrollerna inom genren *Samhälle och fakta* är kvinnor. Även om politik, opinion och ekonomi inte kan översättas till samhälle och fakta så är det ändå områden som tydligt tangerar varandra. Den historiskt sett traditionella normen om att män är de som förekommer inom ämnesområden så som ovanstående bryts här av. Kanalerna ger tittarna en bild av att det är lämpligt att även kvinnor håller i program som rör de tidigare "manliga" ämnena.

Inom samtliga programledarroller är andelen som faller inom kategorin *Annat ursprung än skandinaviskt* sex procent. Inom kategorin *Annat ursprung än skandinaviskt* är programledarrollerna antingen 29 år eller yngre eller 30-39 år. Det förekommer inga inom den kategorin i de äldre åldersgrupperna. Kategorin utgör sex procent i genrerna *Samhälle och fakta* och *Underhållning, nöje och kultur*. Även om delen med annat ursprung än skandinaviskt är liten på det stora hela är de ändå proportionerligt representerade inom de största genrerna. Vidare utgör den gruppen en tredjedel inom genren *Reality*, en genre som i och för sig endast består av tre programledarroller. Däremot finns det ingen programledarroll inom sport som faller inom kategorin *Annat ursprung än skandinaviskt*. Undersökningen i *Svenska journalister 1989-2011* visar att gruppen *Har invandrat själv* är fem procent inom den svenska journalistkåren. Även om siffrorna inte går att jämföra med varandra direkt då undersökningarna är gjorda på olika sätt kan en ändå se att personer med annat etniskt ursprung än svenskt alternativt skandinaviskt är underrepresenterade i mediasverige. Genom att inte ha en större mångfald när det gäller etniskt ursprung inom programledarrollerna visar kanalerna på att det inte är relevant att fler än de med skandinaviskt ursprung får ta platsen som programledare. På så sätt bibehålls en norm av vilka som platsar som programledare och vilka som inte gör det.

Åldersgruppen *60 år eller äldre* förekommer endast inom genren *Underhållning, nöje och kultur*. Av samtliga programledarroller utgör den fyra procent. Av de som är 60 år eller äldre är 75 procent män och 25 procent kvinnor. De program som gruppen *60 år eller äldre* förekommer i är *Bingolotto*, *Sverigequizen* och *Sveriges städmästare*. I det sistnämnda programmet, som är ett tävlingsprogram om städning, finner vi den enda kvinnan som är 60 år eller äldre. Den andra programledarrollen i *Sveriges städmästare* är en kvinna inom åldersgruppen *50-59 år*. Som tidigare har nämnts har områden som hus och hem historiskt sett varit "kvinnliga" områden inom

journalistiken i Sverige. Det går i och för sig inte en rät linje mellan hus och hem och ett tävlingsprogram om städning, men områdena rör onekligen vid varandra. När en kanal, SVT1 i det här fallet, väljer att ha två kvinnor i åldrarna 50-59 år och 60 år och uppåt visar de för tittarna att det är passande att personer med de egenskaperna leder ett tävlingsprogram som går ut på att städa. Kvinnor kan städning och särskilt då äldre kvinnor. Det skapar en bild av vad som är normen när det kommer till ett tv-program om ett område som detta.

De som ingår i åldersgruppen *29 år eller yngre* utgör två procent av samtliga programledarroller. De består av en man och en kvinna. Programledarrollerna förekommer endast inom genren *Underhållning, nöje och kultur* och programmen *Alors demande!* och *Ginas värld*. Båda programmen riktar sig till en yngre målgrupp. *Alors demande!* skildrar vad ungdomar i gör Frankrike och i *Ginas värld* reser programledaren runt i världen och träffar olika människor. Kanalerna, SVT1 och SVT2, sätter på så sätt på agendan att unga personer bör vara programledare i program för unga personer.

Kanalerna normaliserar enligt vår undersökning att det är att föredra att män är programledare för sportprogram, att unga håller i program som vänder sig till unga, att äldre kvinnor passar i program om städning och att det är att föredra att personerna är unga om de har sitt etniska ursprung utanför Skandinavien och att det rent allmänt är bäst om programledaren är mellan 30 och 59 år. Samtidigt ger de fler kvinnor än män programledarroller inom programkategorin *Samhälle och fakta*, något som förr inte var självklart.

Det finns vissa skillnader mellan public service-kanalerna och de kommersiella kanalerna. Inom public service är det en majoritet av programledarrollerna som är kvinnor medan det motsatta gäller för de kommersiella kanalerna. Inom de kommersiella saknas även åldersgruppen *29 år eller yngre* helt. Den gruppen utgör två procent på public service-kanalerna. Gruppen *Annat ursprung än skandinaviskt* är större på de kommersiella kanalerna än vad den är inom public service, nio respektive tre procent. Åldersfördelningen inom könen ser också annorlunda ut de två kanalgrupperna i mellan. Inom public service-kanalerna är det vanligast att både manliga och kvinnliga programledarroller är 40-49 år medan det inom de

kommersiella kanalerna är vanligast att kvinnorna är 30-39 år medan männen oftast är 40-49 år. De här skillnaderna pekar på att den interna agenda-settingen medier i mellan inte är särskilt stor i vissa avseenden. Samtidigt är den övriga åldersfördelningen liknande inom de olika kanalgrupperna. Det är vanligast att en programledarroll är mellan 40-49 år och de andra stora grupperna är i fallande skala 30-39 år och 50-59 år.

Feminism är något som har diskuterats flitigt i medier den senaste tiden i medier i Sverige. Ämnet har tagits upp i debattprogram, nyhetsprogram och inför valet i september 2014. Utifrån agenda setting-teorin och den intermediala effekt den kan ha på medier är det plausibelt att tv-kanalerna påverkar varandra och sig själva när det kommer till frågor om jämställdhet. Med en opinion som kräver kvinnor på fler positioner i samhället kan en tänka att rekryteringen av programledare påverkas. Detta kan vara en av anledningarna till att en majoritet av programledarrollerna är kvinnor och att de innehar två tredjedelar på tunga poster inom kategorin *Samhälle och fakta*.

5. Slutsatser och intervjusvar

Har vi då lyckats svara på frågan *Vem blir programledare i svensk tv idag?*. Vi har kommit närmare ett svar i alla fall. Det skulle krävas en större studie som innefattade samtliga svenskproducerade tv-program med programledare under en längre tid för att kunna få fram ett mer djupgående svar. Vi tycker att vi åtminstone har lyckats med att peka ett finger i rätt riktning.

5.1 Ingen medelålderskris

Helt klart är det så att programledare som är mellan 40-49 år föredras inom samtliga genrer och på samtliga kanaler. Det kan ha att göra med att det helt enkelt är den gruppen som är störst när det gäller utbudet av potentiella programledare. I *Svenska journalister 1989-2011* är den gruppen bland de största (23 procent) men inte i närheten av att vara lika dominant som den är i vår studie (48 procent). Vidare utgör åldersspannet 40-49 år endast 15 procent av Sveriges arbetsföra befolkning. Vi anar att det också är så att de flesta inom den åldergruppen har arbetat som programledare under en längre tid. Eftersom vi har räknat *programledarroller* istället

för programledare, så har vi kunnat se att dessa dyker upp inom flera olika produktioner i högre utsträckning än övriga åldersgrupper. Men vår åsikt är trots dessa förbehåll att det helt enkelt är så att programledare inom åldersspannet 40-49 år inger mer trygghet och förtroende än de två yngre grupperna och att de samtidigt kan uppfattas som mer "ungdomliga" än de två äldre grupperna. Man kan säga att åldergruppen är mer mångsidig än de övriga när det gäller hur de uppfattas.

5.2 Kvinnlig dominans

Könsfördelningen bland programledarrollerna i svensk tv är i linje med hur det ser ut bland journalister i stort enligt *Svenska journalister 1989-2011*, dock är det en liten övervikt mot kvinnor. Men bakom de siffrorna fanns det ändå väldigt intressanta iakttagelser att göra. Det vi framförallt blev förvånade över var hur könsfördelningen såg ut inom genren *Samhälle och fakta*. Hela 66 procent av programledarrollerna innehades av kvinnor. Där verkar det som om att det kan ha skett en förskjutning. Som vi har nämnt tidigare har ämnen som politik, opinion och ekonomi varit mansdominerade ämnen inom journalistiken. Nu valde vi bort rena nyhetsprogram i vår studie men det finns ändå många aktualitetsprogram inom dessa ämnen och där är den kvinnliga dominansen ett faktum. Om man bryter ner det så handlar det om program som *Agenda* med Karin Hübbinette och Camilla Kvartoft, *Debatt* med Belinda Olsson och Kristina Hedberg, *Jenny Strömstedt* med programledaren med samma namn och *Vetenskapens värld* med Victoria Dyring. Listan kan göras lång. Det är en intressant utveckling och många av dessa programledarroller är sådana där man som journalist verkligen får visa sitt kunnande i ofta ganska svåra situationer. Det verkar vara så att kvinnor föredras framför män i den typen av program.

5.3 Underhållande män – i par

Genren *Samhälle och fakta* dominerades alltså av kvinnor, men inom *Underhållning, nöje och kultur* så var majoriteten av programledarrollerna män (53 procent). Något som vi noterade var förekomsten av så kallade "manliga radarpar" inom denna genre. Program som *Ska vi göra slut?* med Filip Hammar och Fredrik Wikingsson, *99 saker man ska göra innan man dör* med Erik Ekstrand och Mackan Edlund, *Lyxfällan* med Magnus Hedberg och Patrick Grimlund och *Roomservice* med Johnnie

Krigström och Mattias Särholm är exempel på den typen av programledarkonstellationer. Program med fler än en kvinnlig programledare är sällsynta och det är helt klart så att dessa radarpar är en bidragande orsak till att männen är i majoritet inom genren. Totalt finns det fem program inom *Underhållning, nöje och kultur* med den här typen av manliga radarpar mot ett program med en kvinnlig motsvarighet.

Vi anar ett mönster när vi tittar närmare på programledarkonstellationerna inom public service jämfört med de kommersiella kanalerna. Public service-kanalerna har inga program med manliga programledarpar, däremot har de tre program med kvinnliga programledarpar. Inom public service var också de kvinnliga programledarrollerna i majoritet (59 procent). Många av public service-kanalernas program har två programledare men de flesta konstellationer är en man och en kvinna.

Inom de kommersiella kanalerna lyser dock de kvinnliga programledarparen med sin frånvaro och endast ett program på de kommersiella kanalerna i vår studie hade två kvinnor som programledare. Det var galan *Tillsammans mot cancer* med Tilde de Paula och Kristin Kaspersen. Det är dock en produktion som skiljer sig från de övriga eftersom det inte är en återkommande produktion utan en engångsföreteelse och kan därför inte riktigt klassificerats som ett program med ett "kvinnligt radarpar".

5.4 Två marginaliserade grupper

De två åldergrupperna *29 år eller yngre* och *60 år eller äldre* är tydligt marginaliserade i vår studie. Programledarrollerna är få till antalet och är därför svåra att generalisera över. Det en kan säga med säkerhet är att unga och äldre programledare är ovanliga i svenskproducerad tv medan de utgör 17 procent respektive 16 procent av Sveriges arbetsföra befolkning. Det finns även några tecken på att de äldre placeras in i fack. Åldersgruppen *60 år eller äldre* förekommer inte alls inom genren *Samhälle och fakta*. De program som de totalt fyra programledarrollerna återfinns i är inom genren *Underhållning, nöje och kultur* och är: *Sverigequizen*, *Sveriges städmästare* och *Bingolotto*. Den enda kvinnan i vår studie som är över 60 år, Marie-Louise Danielsson-Tham, är en av programledarna i *Sveriges städmästare* i

SVT. En kan tycka att det finns en viss symbolik i detta. När kvinnor över 60 år ska agera programledare så blir det i ett program om städning.

När män över 60 år, i denna studie handlar det om Ingvar Oldsberg gånger två (han är ensam programledare för *Bingolotto*) och Björn Hellberg gånger ett (*Sverigequizen*), ska synas i rutan som programledare så är det i samband med bingo och frågesport. Här finns det dock inte samma symbolik, då Hellberg och Oldsberg är ett av dessa "manliga radarpar" och är etablerade programledare inom den typen av program som de medverkar i. Det är därmed inte säkert att deras ålder är en betydande faktor i att de är programledare för just dessa program.

Den yngsta gruppen, *29 år eller yngre*, är den till andelen minsta bland samtliga programledarroller. Det är endast två roller som fylls av personer som är 29 år eller yngre. De program och programledare det handlar om är Gina Dirawi vars program heter *Ginas värld*. Den andra programledarrollen fylls av Jonas Modin i programmet *Alors demande!* Det är ett program från UR och riktar sig till elever som går i årskurs 7-9. Det som de två programmen har gemensamt, utöver att de har unga programledare, är att de är relativt korta till sett till längden på avsnitten. *Alors demande!* har en speltid på mellan 9 och 9,5 minuter och *Ginas värld* på 28 minuter. Vi tycker det är tydligt att dessa program riktar sig till unga människor och att det förklarar varför just dessa program har unga programledare. Att URs produktioner gör det råder det inga tvivel om och deras program skiljer sig lite från de övriga i format eftersom de har ett tydligt utbildningssyfte. Gina Dirawi är, utöver att hon själv är ung, ett känt namn som unga tittare kan relatera till vilket förstärker känslan av att det är ett program som tydligt riktar sig till en ung målgrupp trots att programmets innehåll kan variera mycket.

En slutsats en kan dra, trots det låga antalet programledarroller inom åldersgrupperna *29 år eller yngre* och *60 år eller äldre*, är att unga programledare gör program som riktar sig till unga och äldre programledare gör program med en äldre målgrupp.

5.5 Målgruppen trumfar jämställdheten

Inom vissa kanaler fann vi att en viss typ av program och programledare dominerade. Kvinnorna var i majoritet inom *Samhälle och fakta* men det fanns även exempel på att ett målgruppstänk som helt tagit över utbudet på en kanal. Främst handlade detta om Sjuan, som framstår som den mest nischade kanalen av kanalerna i vår studie. Deras svenska program med programledare bestod nästan enbart av kvinnor, med endast Ingvar Oldsberg som manlig representant i *Bingolotto* bland totalt elva programledarroller.

5.6 Etniskt ursprung

Som vi nämnt tidigare så är det svårt att jämföra det resultat vi har fått fram med de som återfinns i *Svenska journalister 1989-2011*. Vi har gjort en bedömning själva medan *Svenska journalister 1989-2011* är utförd med hjälp av en enkät som journalisterna själva fyllt i. Vi har dock fått fram ett liknande resultat (fem procent i *Svenska journalister 1989-2011* mot sex procent i vår studie) och det säger åtminstone någonting om att det finns en liknande problematik kring mångfald inom tv som inom journalistsverige i stort.

Att samtliga programledare i vår studie med annat etniskt ursprung än skandinaviskt befann sig inom de två yngsta åldersgrupperna var inget som förvånade oss och förhoppningsvis är det ett tecken på att andelen kommer öka.

5.7 Bästa sändningstid

Resultaten vi fick fram kring primetime var intressanta. Det är ett bra sätt att förstå hur kanalerna tänker och värderar sina program och programledare. Trots att majoriteten av programledarrollerna i stort innehades av kvinnor med 53 procent så var det ombytta roller under primetime. De manliga var i majoritet med samma procentsats. Återigen är det så att svaret kan bero på de "manliga radarparen", eftersom fyra av de fem programmen med två manliga programledare sändes under primetime.

Den yngsta åldersgruppen var inte representerade under primetime och andelen programledarroller inom åldersgruppen 40-49 år uppgick till över hälften.

5.8 Vem blir programledare i svensk tv idag?

I detta avslutande avsnitt på slutsatsdelen ska vi försöka svara på den fråga vi har fokuserat på. Samtliga delar i vår studie räknas in det här försöket att konstruera den föredragna programledartypen för svensk tv baserat på våra aspekter *kön, ålder* och *etnicitet*.

En programledartyp som föredras är någon som är programledare för ett program med stora tittarsiffror, tillhör den åldergrupp som är i majoritet, är av det kön som är majoritet samt har den etniska bakgrund som är vanligast.

Om det vore så enkelt. Personen är dock utan tvivel inom åldersspannet 40-49 år. Vilket kön personen har är inte lika självklart. Som vi har sett så skiljer sig andelen män och kvinnor mycket beroende på genre och även för de program som visas under primetime. Inom den största genren *Underhållning, nöje och kultur* är majoriteten av programledarrollerna män. Kvinnorna är i majoritet i stort bland programledarrollerna och står för 66 procent av programledarrollerna inom den näst största genren *Samhälle och fakta*.

Däremot är det så att männen syns mest under primetime och det i kombination med att de är i majoritet i den största genren innebär att den föredragna programledaren i svensk tv idag är man. När det kommer till etnicitet är det tydligt att programledarna än så länge inte är särskilt många och att de inte syns mycket under primetime. Det för oss fram till vårt svar.

En man mellan 40-49 år med skandinaviskt ursprung. Det är den föredragna programledartypen i svensk tv.

6. Förslag på vidare forskning

Vår studie är en fingervisning om hur det ser ut, men det är just den bara är. Det finns mycket inom det här området som det kan forskas vidare på. Eftersom vi inte hittade någon relevant nutida forskning på ämnet innebär det att det är ett nästintill outforskat område. Tv är också en bransch i stor förändring i och med digitaliseringen och kanalerna försöker hitta nya vägar att nå en alltmer splittrad publik. Detta syns

förstås även på valen av programledare och vi anser att det är en bra indikator på hur tv som medium utvecklas.

Nedan listar vi våra förslag på fortsatt forskning inom ämnet.

- Att göra en liknande studie fast under längre tid, förslagsvis ett helt år, för att helt och fullt kartlägga programledarsverige utifrån hur en tittare ser på personerna som har dessa roller. Tanken har slagit oss om att det hade varit intressant om vi använt oss av någon form av panel med människor i olika åldrar som hade kunnat bedöma programledarna istället för att vi skulle göra det själva. Det hade gett studien en mer allmängiltig bedömning av programledarna än den vi kunde ge.
- En studie som fokuserar mer på personligheten hos programledaren, det vill säga vilka drag och egenskaper som programledaren har som person och hur det påverkar tittarna. En sådan studie skulle kunna ha en likande frågeställning som vår, fast med fokus på programledaren personlighet. Återigen vore det intressant att använda sig av någon form av panel. En sådan studie skulle med fördel kunna kopplas till psykologin.
- En studie i av mer klassiskt snitt inom tv vore nyttigt anser vi. Det finns extremt lite forskning och det vore intressanta att göra en större enkätundersökning, i stil med *Svenska journalister 1989-2011*, bland de olika medarbetarna inom tv för att se hur tv, som det visuella medium det är, som skiljer sig från övriga fält sett till de anställda.

Referenslista

Litteratur

Djerf-Pierre, M. *Journalistikens kön. Fältets struktur och logik under 1900-talet*, Kvinnovetenskaplig tidskrift nr 2, 2003.

Engblom, L-Å. *Radio- och TV-folket*. Stockholm: Stiftelsen Etermedierna i Sverige, 1998.

Esaiasson, P., Giljam, M., Oscarsson, H., Wängnerud, L.. *Metodpraktikan*. 4 uppl. Stockholm: Nordsteds, 2012.

McCombs, M. E., Shaw, D. L.. *The Agenda-Setting Function of Mass Media*. Oxford: Oxford University Press, 1972.

Coleman, R., McCombs, M., Shaw, D., Weaver, D.. Agenda setting; I *The Handbook of Journalism Studies*, Wahl-Jorgensen, K., Hanitzsch, T. (red.). New York: Routledge, 2009.

Internetkällor

Asp, K. (red.). Svenska journalister 1989-2011. 2012. JMG (Institutionen för journalistik, medier och kommunikation).
http://www.jmg.gu.se/digitalAssets/1374/1374612_svenska-journalister_hela_boken.pdf

MMS (Mediamätning i Skandinavien AB) Årsrapport 2013. http://mms.se/wp-content/uploads/_dokument/rapporter/tv-tittande/ar/Årsrapporter/Årsrapport%202013.pdf

SVT (Sveriges Television). Det här är public service.
<http://www.svt.se/omsvt/fakta/public-service/det-har-ar-public-service>

SCB (Statistiska centralbyrån). Hitta statistik.
http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/

B1. Kodbok och arbetsunderlag

Arbetsblad i Excel

Program SVT2	Kön	Ålder	Annan etnicitet	
Örtskolan 4/11	Kvinna	40-49		1
Vetenskapens värld	Kvinna	40-49		2
Kyrkornas hemligheter 2/11	Man	30-39		3
Från Sverige till himmelen 5/11	Kvinna	40-49		4
Korrespondenterna 4/11	Kvinna	40-49		5
	Man	40-49		6
Babel	Kvinna	30-39		7
Agenda	Kvinna	40-49		8
	Kvinna	40-49		9
Vem vet mest?	Man	40-49		10
Diktatorn	Man	30-39	Ja	11
Alors demande!	Man	29 el yngre		12
Anjas resor	Kvinna	40-49		13
Hockeykväll	Kvinna	50-59		14
Ei saa peitää 8/11	Man	30-39		15
Auktionssommar	Kvinna	30-39		16
Nya perspektiv	Kvinna	30-39		17
Suzanne möter	Kvinna	50-59		18
Program TV4	Kön	Ålder	Annan etnicitet	
Nyhetsmorgon	Man	30-39		19
	Man	50-59		20
	Man	40-49		21
	Kvinna	30-39	Ja	22
	Kvinna	40-49		23
Idol	Man	30-39		24
Bytt är bytt	Kvinna	40-49		25
Kockarnas kamp	Man	30-39		26
Äntligen hemma	Man	50-59		27
Postkodmiljonären	Man	40-49		28
Min sommarbok	Kvinna	40-49		29
Tobbes trix	Man	30-39		30
Bonde söker fru	Kvinna	30-39		31
Uggla flyttar in	Man	50-59		32

I huvudet på Gunde Svan	Man	50-59	33
Fotbollskanalen Europa	Man	40-49	34
Malou efter tio	Kvinna	50-59	35
Hellenius hörna	Man	40-49	36
Vad blir det för mat	Man	50-59	37
Jenny Strömstedt	Kvinna	40-49	38
Sverigequizen	Man	60-69	39
Sverigequizen	Man	60-69	40
Tina på besök	Kvinna	40-49	41
Tina i fjällen	Kvinna	40-49	42
Deal or no deal med miljonjakten	Kvinna	40-49	43
Kalla fakta	Kvinna	40-49	44

Program Kanal 5	Kön	Ålder	Annan etnicitet	
Roomservice	Man	30-39		45
Roomservice	Man	30-39		46
Arga snickaren	Man	40-49		47
Sveriges värsta bilförare	Man	40-49		48
Ska vi göra slut?	Man	40-49		49
Ska vi göra slut?	Man	40-49		50

Program TV6	Kön	Ålder	Annan etnicitet	
99 saker	Man	30-39		51
99 saker	Man	30-39		52

Program Sjuan	Kön	Ålder	Annan etnicitet	
Tillsammans mot cancer	Kvinna	30-39	Ja	53
Tillsammans mot cancer	Kvinna	40-49		54
She's got the look	Kvinna	30-39		55
Hela Sveriges syr	Kvinna	30-39		56
Hela Sverige bakar	Kvinna	30-39	Ja	57
Spårlöst	Man	40-49		58
	Kvinna	30-39		59
Det okända	Kvinna	50-59		60
En natt på slottet	Kvinna	50-59		61
Hela kändissverige bakar	Kvinna	30-39	Ja	62
Bingolotto	Man	60+		63
Leilas söta jul	Kvinna	40-49		64

Program SVT1	Kön	Ålder		
Fråga doktorn 3/11	Kvinna	50-59		65

Debatt 6/11	Kvinna	40-49		66
	Kvinna	40-49		67
Uppdrag granskning 5/11	Kvinna	40-49		68
	Man	50-59		69
Go' kväll	Kvinna	30-39		70
	Kvinna	40-49		71
	Man	40-49		72
	Kvinna	40-49		73
	Man	40-49		74
Allt för Sverige	Man	40-49		75
Anne och Hannah	Kvinna	30-39		76
	Kvinna	40-49		77
Fotbollskväll	Man	50-59		78
Moraesus med mera	Man	50-59		79
Intresseklubben	Man	40-49		80
Plus	Kvinna	40-49		81
	Man	40-49		82
Kobra	Man	40-49		83
Landet runt	Man	40-49		84
Mitt i naturen	Kvinna	40-49		85
	Man	30-39		86
Sverige!	Kvinna	50-59		87
Strömsö	Man	30-39		88
	Kvinna	40-49		89
Veckans brott	Kvinna	40-49		90
Sveriges städmästare	Kvinna	50-59		91
	Kvinna	60+		92
Hjärtevänner	Man	30-39		93
Tv-cirkeln: Downton Abbey	Kvinna	40-49		94
	Kvinna	30-39		95
På spåret	Man	40-49		96
Kvalitet	Kvinna	50-59		97
Sy, sy, sy	Kvinna	30-39		98
		29 eller		
Ginas värld	Kvinna	yngre	Ja	99
Historieätarna	Kvinna	40-49		100
	Man	40-49		101
Skavlan	Man	40-49		102
Do-bi-do	Man	50-59		103
Vinterstudion	Man	40-49		104
Program TV3	Kön	Ålder	Annan etnicitet	
Paradise Hotel	Kvinna	30-39		105
Lyxfällan	Man	40-49		106
Lyxfällan	Man	40-49		107
Husräddarna	Kvinna	30-39		108

Efterlyst	Man	50-59		109
Efterlyst	Kvinna	30-39	Ja	110
Inte okej	Man	40-49		111
Inte okej	Kvinna	30-39		112

Program efter genre	Kön	Ålder	Etnicitet
---------------------	-----	-------	-----------

Samhälle/Fakta

Fråga dokton	Kvinna	50-59	
Debatt	Kvinna	40-49	
	Kvinna	40-49	
UG	Kvinna	40-49	
	Man	50-59	
Plus	Kvinna	40-49	
	Man	40-49	
Korrespondenterna	Kvinna	40-49	
	Kvinna	40-49	
Veckans brott	Kvinna	40-49	
Mitt i naturen	Kvinna	40-49	
	Man	30-39	
Hjärtevänner	Man	30-39	
Örtskolan	Kvinna	40-49	
Agenda	Kvinna	40-49	
Från Sverige till himlen	Kvinna	40-49	
Kyrkornas hemligheter	Man	30-39	
Vetenskapens värld	Kvinna	40-49	
Ei saa peittää	Man	30-39	
Malou efter tio	Kvinna	50-59	
Jenny Strömstedt	Kvinna	40-49	
Det okända	Kvinna	50-59	
Efterlyst	Man	50-59	
	Kvinna	30-39	Ja
Nyhetsmorgon	Kvinna	30-39	Ja
	Man	30-39	
	Man	50-59	
	Kvinna	40-49	
	Man	30-39	
	Man	50-59	
	Kvinna	30-39	
	Kvinna	40-49	
	Kvinna	40-49	
Nya perspektiv	Kvinna	30-39	
Suzanne möter	Kvinna	50-59	

Strömsö	Man	30-39	
	Kvinna	40-49	
Kalla fakta	Kvinna	40-49	
Sport			
Fotbollskväll	Man	50-59	
Hockeykväll	Kvinna	50-59	
Fotbollskanalen Europa	Man	40-49	
Fotbollsgalan	Kvinna	30-39	
Vinterstudion	Man	40-49	
Reality			
Diktatorn	Man	30-39	Ja
Paradise hotlel	Kvinna	30-39	
Bonde söker fru	Kvinna	30-39	

Underhållning/nöje/kultur	Kön	Ålder	
Go'kväll	Kvinna	30-39	
	Kvinna	40-49	
	Man	40-49	
	Man	40-49	
Allt för Sverige	Man	40-49	
Anne och Hannah	Kvinna	30-39	
	Kvinna	40-49	
Moreus med mera	Man	50-59	
Kobra	Man	40-49	
Intresseklubben	Man	40-49	
Landet runt	Man	40-49	
Sverige!	Kvinna	50-59	
Sveriges städmästare	Kvinna	50-59	
	Kvinna	60+	
Sy, sy, sy	Kvinna	30-39	
Kvalitet	Kvinna	50-59	
Babel	Kvinna	30-39	
Vem vet mest	Man	40-49	
Anjas resor	Kvinna	40-49	
Kockarnas kamp	Man	30-39	
Äntigen hemma	Man	50-59	
Vad blir det för mat?	Man	40-49	
Tina på besök	Kvinna	40-49	
Tina i fjällen	Kvinna	40-49	
Idol	Man	30-39	
Bytt är bytt	Kvinna	40-49	
Postkodmiljonären	Man	40-49	
Bonde söker fru	Kvinna	30-39	
Uggla flyttar in	Man	50-59	
I huvudet på Gunde Svan	Man	50-59	

Sverigequizen	Man	60+	
	Man	60+	
Tobbes trix	Man	30-39	
Tillsammans mot cancer	Kvinna	30-39	ja
	Kvinna	40-49	
She's got the look	Kvinna	30-39	
Bingolotto	Man	60+	
Hela Sverige syr	Kvinna	30-39	
Hela Sverige bakar	Kvinna	30-39	
Spårlöst	Kvinna	30-39	
En natt på slottet	Kvinna	50-59	
Hela kändissverige bakar	Kvinna	30-39	
Lyxfällan	Man	40-49	
	Man	40-49	
Husräddarna	Kvinna	30-39	
Inte ok	Kvinna	30-39	
	Man	40-49	
99 saker	Man	30-39	
	Man	30-39	
Tv-cirkeln: Downton Abbey	Kvinna	30-39	
Alors demand	Man	29 eller yngre	
På spåret	Man	40-49	
Auktionsommar	Kvinna	30-39	
Deal or no deal med miljonjakten	Kvinna	40-49	
Historieätarna	Man	40-49	
	Kvinna	40-49	
Roomservice	Man	30-39	
	Man	30-39	
Sveriges värsta bilförare	Man	40-49	
Ska vi göra slut?	Man	40-49	
	Man	40-49	
Leilas söta jul	Kvinna	40-49	
Ginas värld	Kvinna	29 el yngre	Ja
Skavlan	Man	40-49	
Doo-bi-doo	Man	50-59	

Prime-time	Kön	Ålder	Annan etnicitet
Moreus med mera	Man	50-59	
Intresseklubben	Man	40-49	
Allt för Sverige	Man	40-49	
Sveriges städmästare	Kvinna	60+	
	Kvinna	50-59	

Veckans brott	Kvinna	40-49	
UG	Kvinna	40-49	
	Man	50-59	
Mitt i naturen	Man	30-39	
	Kvinna	40-49	
Plus	Kvinna	40-49	
	Man	40-49	
Do-bi-do	Man	50-59	
Skavlan	Man	40-49	
Historieätarna	Man	40-49	
	Kvinna	40-49	
På spåret	Man	40-49	
Babel	Kvinna	30-39	
Vetenskapens värld	Kvinna	40-49	
Korrespondenterna	Kvinna	40-49	
	Man	40-49	
Diktatorn	Man	30-39	Ja
Från Sverige till himlen	Kvinna	40-49	
Agenda	Kvinna	40-49	
	Kvinna	40-49	
Auktionssommar	Kvinna	30-39	
Inte ok	Kvinna	30-39	
	Man	40-49	
Efterlyst	Man	50-59	
	Kvinna	30-39	Ja
Lyxfällan	Man	40-49	
	Man	40-49	
I huvudet på Gunde Svan	Man	50-59	
Kockarnas kamp	Man	30-39	
Äntligen hemma	Man	50-59	
Jenny Strömstedt	Kvinna	40-49	
Kalla fakta	Kvinna	40-49	
Bonde söker fru	Kvinna	30-39	
Uggla flyttar in	Man	50-59	
Bytt är bytt	Kvinna	40-49	
Idol	Man	30-39	
Hellenius hörna	Man	40-49	
Deal or no deal med miljonjakten	Kvinna	40-49	
Sverigequizen	Man	60+	
	Man	60+	
Tina i fjällen	Kvinna	40-49	
Sveriges värsta bilförare	Man	40-49	
Arga snickaren	Man	40-49	
Roomservice	Man	30-39	
	Man	30-39	
Ska vi göra slut?	Man	40-49	

	Man	40-49	
En natt på slottet	Kvinna	50-59	
Hela Sverige syr	Kvinna	30-39	
She's got the look	Kvinna	30-39	
Hela kändissverige bakar	Kvinna	30-39	Ja
Spårlöst	Man	40-49	
	Kvinna	30-39	

Kodbok

Programledarroller utifrån kön, ålder, ursprung och programgenre:

V1) Kön

1=Kvinna

2=Man

V2) Ålder

1=29 år eller yngre

2=30-39 år

3= 40-49 år

4= 50-59 år

5=60 år eller äldre

V3) Annat ursprung

1= Ja

V4) Genre

1=Samhälle och fakta

2= Sport

3 = Reality

4= Underhållning, nöje, kultur

Primetime, efter eget urval genom att titta i tv-tablåer:

V1) Kön

1=Kvinna

2=Man

V2) Ålder

1=29 år eller yngre

2=30-39 år

3= 40-49 år

4= 50-59 år

5=60 år eller äldre

V3) Annat ursprung

1= Ja

V4) Genre

1=Samhälle och fakta

2= Sport

3 = Reality

4= Underhållning, nöje, kultur

Kommersiella kanaler mot public service:

V1) Kön

1=Kvinna

2=Man

V2) Ålder

1=29 år eller yngre

2=30-39 år

3= 40-49 år

4= 50-59 år

5=60 år eller äldre

V3) Annat ursprung

1= Ja

V4) Kanal

1= SVT

2= Kommersiella kanaler

